

414 OBSERVAT. IN VITAM

Pag. 318 lin. 15 adde: Sed & S. Henricum à *VVilligiso* Archiep. *Moguntia* ante altare S. *Martini* coronatum & consecratum die Dominica, 7 Idus Junij, olim ad an. 1002 notavit *Florentius Mon. VVigorn.*

Pag. 319 lin 19, post scribit, subjunge: *Gobelinus* *Perl. Cosmodr. atat. 6. cap. 52*, *Cunigundam* *Henrico Corbeja* occurrisse asserit. Pag. 328. lin. 5. à fine, post vocem *noster* adde: *Gobelin.* etiam *atate 6 cap. 52* pag 212, & *Engelhusius* apud *Maderum lib. cit. pag. 42* horum meminere, Pag. 333, lin. 18 adde: *Lege Acta S. Anfridi* sive *Anfridi Ep. Ultraject.* apud *Bollandi Continuatores* ad III diem *Maji.* *ibid. lin. 19* post 23 Feb. adde: *Florent. Wigorn. feria 6* migrasse notavit.

Observationes

In Vitam S. Meinulphi.

S. *Meinulphus*, in *diocesi Paderbornensi* nobili inprimis loco natus, inter indigetes illius *Ecclesie* *Divos* merito numeratur, *cujus etiam Diaconus* fuisse perhibetur. *Integra hujus Sancti Acta* nunc primum prodeunt in lucem, *descripta à me è veteri codice MS. bibliothecæ Abdinghoffsensis.* *Horum segmenta* quidem aliqua *Brovverus Actis B Meinverci* à se editis subtexit, *auctoris tamen nomen* non prodidit, quem etiam non præfert *codex Hardhusanus*, in quo *Vita Meinulphi* absq; *prologo Sigewardi* habetur, qui non desideratur in *exemplari membranæ Bodecensi.* At *primitiva illa S. Meinulphi*

phi Acta, quorum auctoritatem sequi se profiteretur *Sigevvardus*, profus excidisse videntur. Quo saeculo, quave aetate vixerit *Sigevvardus*, conjectu est difficile. Habuit saeculo XII *Mindensis* Ecclesia ab anno 1122 usq; ad 1140 *Episcopum Sigevvardum*, eademq; ferè tempestate *Albinum* sive *Albuinum* Antistitem *Ecclesia Mersburgensis*: verùm fueritne *Sigevvardus* iste *Albini* hujus aliquando discipulus, omnino incertum est. Propius fortassè à vero abierit, qui *Sigevvardum*, teste *Schafnaburgensi*, anno 1039 *Fuldensem* factum *Abbatem*, auditorem antea dixerit fuisse *Albini* sive *Albuini*, quem *Chronologus Hildesheimensis* ad annum 1034 in philosophica arte eruditissimum, *Herfeldia* Praepositum, & prius scholae ibidem magistrum famosissimum, *Abbatem* deniq; *Nienburgensem* celebrat: cum hi & loco, aetate, vitæq; instituto sese propius contingant, eaq; sit codicis *Abdinghoffensis* vetustas, ut ad horum ferè aetatem referri queat. Quamquam & hæc opinio intra conjecturæ limites consistat. Post *Anonymum* igitur Vitæ *S. Meinulphi* primum scriptorem, & hunc nostrum *Sigevvardum*, tertius saeculo XV paraphrasin prioris Vitæ conscripsit, quam *Laur. Surius* ad V. Octobris tribuit *Gobelino*, agnoscit *Molanus*, & exemplaria MSSa *Gobelini* nomen præferunt. *I. Bollandus* nihilominus in *Commentario Historico Actis S. Liborij* seorsum editis præmissis, § III num. XI, *Suariana* Acta ex hoc conjicit non esse *Gobelino* tribuenda, quòd in ijs nulla ejus voti à *S. Meinulpho* apud *Cenomanos* nuncupati mentio fiat, cujus in *Cosmodoro*

416 OBSERVAT. IN VITAM

modromio atate 6 cap. 41 meminit Gobelinus. Verum in antiquissimo codice membraneo Gobelini cap. 41 solum hæc leguntur primariâ manu scripta: Anno imperij Ludewvici XXIII translatus est sanctus Liborius de civitate Cenomanica Gallie, in qua quondam ipse fuerat Episcopus, ad Paderborne civitatem Westfalia, Aldrico Cenomanensem & Badrado Paderburnensem regentibus Ecclesias. Et quidam Clericus Paderburnensis Ecclesia, Ido nomine, conscripsit miracula quæ vidit in translatione S. Liborij, & habentur scripta in Ecclesia Paderburnensi supradicta. Eo tempore floruit Rabanus poëta Abbas Fuldensis. Ubi nulla sit mentio voti Cenomanis nuncupati: tamen si additiones ad marginem legantur alia manu & caractere longè recentiori scriptæ, quæ deinde à librarijs, aut Meibomio editore in textum seriemq; historiæ sunt receptæ: ut hoc uno Bollandi argumento Vita S. Meinulphi supposita Gobelino censerî nequeat; quæ in Bodecensi, Werthinensi, Abdinghoffensi Cœnobij, & in bibliothecis Cathedrali, Collegij S. J. Paderborn. & Carthusiæ Colonienfis M Sta extat cum hujusmodi prologo: Dum super flumina Babilonis. Vita verò sic incipit: Postquam Alexander Philippi Macedo.

Celsissimus ac Reverendissimus Princeps Ferdinandus Episcopus Paderbornensis & c. venustissimo epigrammate votivo præcipua Vita S. Meinulphi argumenta hunc in modum complexus est.

417
DE S. MEINULPHO,

Paderbornensi Diacono & indigenâ,

qui multis clarus miraculis

in cœnobio Bodecensi, loco natali, quiescit & colitur

III Non. Octob.

Non pietate minus quam sanguine clarus avito

Meinolphus, Paderæ gloria prima sua,

Hæc situs est: postquam monuit tellure levandum

Sponte sua visus dissilisse lapis.

Devenerare sacri custodem pignoris arcam,

Quisquis es antiquæ religionis amans.

Dic: Licet ostensum cervi inter cornua Numen,

Mysticam oculis captum, virgineumq; peplum,

Et tot præterea miracula, quæ prior ætas

Et stupuit præsens, fas siluisse foret:

Virtutes, Meinolphe, tuas tamen ipsa sepulcri

Certarent, rupto marmore, saxa loqui.

Idem Celsissimus Princeps *Ferdinandus*, primus
cudi curavit nummos Imperiales cum effigie hujus
Sancti, & hæc epigraphæ: *S. Meinolphus Diaconus Pa-*
derbornensis; statuam præterea argenteam ei dedica-
vit in æde Cathedrali.

Cap. 2. Tempore.] *Gobelinus*, vel ejusdem para-
phrastes *Surius* cap. 1 exprimit annum 777; alia apo-
grapha, uti & inscriptio imagini *S. Meinulphi* in æs
incisæ subiecta, inculcant annum 770: cum tamen
Annales Tiliæni, ceteriq; Chronographi primam *Ca-*
roli Magni in *Saxones* expeditionem, atq; *Eresburgi*
expug-

expugnationem referant ad annum 772: tamen si multa Saxonum millia suscepto Paderborne baptismo anno 777 Christo nomen dedisse iidem tradant. Vide quæ notavi pag. 271. Vitium *Wichtrudi* viduæ per vim ab affine oblatum silentio preffit *Gobelinus* in *Vita S. Meinolphi*, quam rem retulit tamen in *Cosmodromio* state 6 cap. 40.

Baduradus.] Cathedram Paderbornensem tenuit ab anno 815 usq; ad an. 851, uti ostensum est supra pag. 277. & seq.

Cap. 8. Cartam testamenti] Diploma appellat, quo *S. Meinolpho* facultas à *Ludovico Pio* concessa construendi monasterium: quam *Gobelinus*, in actis *MS. S. Meinulphi*, autumat impetratam *Aquisgranis* anno 816 in concilio provinciali, anno imperij *Ludovici Pij* tertio: quo statum seu ordinem *Canonicarum*, quæ *seculares* appellantur, tunc noviter statuerat. Quæ etiam habet in *Cosmodrom. et. 6 cap. 41 lin. 50*. Quamvis cap. 40 scripsisset, *Meinulphum* de bonis paternis monasterium *Monialium* seu *Canonicarum Regularium* in villa *Söbicken* Paderbornensis diocesis fundasse & dotasse, ut legitur in editione *Meibomij*. Nimirum *Patres Concilij Aquisgranensis*, monente *Ludovico Pio Imp.* anno imperij ejus tertio, ob animarum *sanctimonialium* canonicè degentium salutem, divinâ inspirante gratiâ, ex *SS. Patrum* auctoritatibus, constitutiones quasdam in unum congestas, communi voto communiq; consensu, *sanctimonialibus* tenendas observandasq; percensuerant. Inter alia, *Cap. 8.* præcipitur ijs, quæ se *castimonialia* nominis professione *Domino de-*
vin. xi.

vixerunt, ut in monasterijs jugiter resideant; omnes in dormitorio dormiant; ijsq; in refectorio comedentibus, & religiose silentium tenentibus, continuatim legatur lectio. Et cap. XI. præcipitur Abbatissis, ut monasteria puellarum undiq; firmissimis circumdant munitionibus, ut nulli nisi per portam pateat aditus. Cap. 18. modus statuitur coercendi intra septa monasterij sanctimonialis incorrigibilem, quia nullatenus huic tali seculum reperere fas est. Qualia utiq; non conveniunt ijs, quæ seculares Canonice dicuntur: ut merito hic dicat Broverus, sed ἐπέχω. Si igitur omnibus sanctimonialibus canonicè dependentibus, hanc regulam indubitanter observandam proposuit Ludovicus Pius Imp. in Capitulari anni 816. cap. 3; Capitularium lib. 1. cap. 79, & Additione 3. cap. 3. in edit. Steph. Baluzij. Vide Tom. VII. Conciliorum Ph. Labbei & Gabr. Cossartij. col. 1406 & seqq. Pro hujusmodi etiam virginibus Canonicis regularibus S. Meinulphus anno 816 licentiam accepit adificandi monasterium in Aquigranensi concilio, velut notat Severinus Binius ad hoc concilium: ut proinde votum condendi monasterij anno demum 836 Cenomanis nuncupasse temerè dicatur S. Meinulphus.

Cap. X. Inter cornua.] In Bodecensis templi medio psallentium choro visitur monumentum lapideum quadratum, duorum altitudine, trium fere pedum latitudine; huic imposita lamina ærea exhibet effigiem S. Meinulphi cum hac perigraphæ: Anno Domini MCCCCLXXXII translatum est summum altare

altare de loco isto : & fertur , quod S. Maynulfus vidit
cervum cum cruce hic cubantem. Gloria tibi Trinitas.

Cap. XI. 4. Idus Novembris.] Legi alieubi , S.
Meinolphum operâ & subsidio Corbejenſium Mona-
chorum Bodecenſe collegium ſtruxiſſe. Templum
porro Bodecenſe , quod Canonici Regulares Ord. S.
Augustini ſeculo XV conſtructo novo pfallentium
choro reſtauraverunt , conſecratum eſt cum arâ majori
Nonis Junij , die S. Bonifacio Archiep. Martyriſacrâ ,
à Johanne Theſelicensi Epifcopo , Simonis Epifcopi Pa-
derbornenſis Suffraganeo , anno MCCCCLXXXV , de-
dicatumq; ſanctiſſimæ Dei genitrici Maria , Cœno-
bium moderante Bernardo de Monafterio Priore.

Cap. XII. Conſumpti velaminis.] Pannum hunc
integrum aſſervari in Reliquijs S. Meinulfi cum ignis
reſſigia , ex Suriana editione notat Brovverus.

Cap. XIII. 3. Nonas Novembris.] In codice Har-
dehuſano aliâ manu additum eſt , menſem Novembrem
hic pro Octobri poſitum : quod equidem non capio.
Gobolini apographa , Suriana editio & epitome Bro-
vveriana habent S. Meinolphum obiſſe III Non.
Octobris : velut etiam Martyrologium Buſtorſſienſe , &
Martyrologium aliud à Brovvero hoc modo cita-
tum : V. Octobris Budica , Monafterio diœceſis Pader-
bornenſis , S. Meinulphi Diaconi & Confefſoris. Item
Albertus Krantzius Metrop. lib. 1. cap. 16.

Lib. II. cap. III. Temporibus Arnulfi Regis , Bi-
ſonifq; Ep.] Arnulfus Carolomanni Regis filius no-
thus , Triburienſibus Principum comitijs anno 887
circa Idus Novembris , vivente Carolo Cratſo , Rex , &

anno 896 creatur Imperator, moriturque 3. Kal. Decemb. anno 899, ut tradit *Regino. Biso Ep. Paderbornensi* Ecclesiæ præfuit ab an. 877, usque ad an. 900, vel 908. *Gobelinus* lapidem sepulchri ruptum tradit annis 50 post obitum *S. Meinulphi* 15. Kal. Februarij.

Cap. V. Mainardum Presbyterum.] Hunc *Gobelinus* parochialis ecclesiæ *Antelensis*, intra primum lapidem Bodicâ dissiit, Rectorem facit.

Cap. VII. Miraculo curatæ à morbo cancri mulieris, subdit *Gobelinus* repertum inter ossa *S. Meinulphi*, cum ea transferrentur, tintinabulum æneum, solitum suo pre tinnitu indicium facere, quoties *Bodecensium Vestalium* aliqua brevi esset abitura è vita. Scribit quoque *Gobelinus* tum in Actis *S. Meinulphi*, tum alibi, *Walburgem de Wolde* postremam Collegij *Bodecensis* Antistitam ejusdem Campaniaris ultro nec crebroque sonitu, aded vehementi imminentis mortis metu percussam, uti autore *Wilhelmo de Monte electo*. Præsule *Paderbornensi*, anno 1408 *Kalendis Septembris*, *Bodecensis* Collegij præfecturâ, privatam vitam deinceps actura, sponte se abdicaret, ac *Joanni Bael Priori* *Canonicorum Regularium* *Coloniam è Swollensi Bethlema* deducenti, locum illum cederet, maximo religionis incremento: nam è *Bodecensi* cœnobio egregiè instaurato deductæ fuerunt deinceps coloniarum *Canonicorum* in isthac cœnobia: *Molenbeke* diocesis *Mindensis*, *Hirshenhagen* *Mogunt.* diocesis. *Bürstengarten* & *Hegenen* *Wormat.* diocesis. In *Insulâ Treviren.* diocesis. *Swich* *Colon.* diocesis. *Dalsm* *Paderb.* diocesis. *Trutenhausen* *Argent.* diocesis.

Eversclausen Trevir. diœc. S. *Leonardi* Basileæ &
 Marsbach Basil. diœc. S. *Arbogasti* Argent. d. *Repp-*
torff Eysted. diœc. *Birlinghe* Wirtzb. diœc. *Grav-*
tendate Wornat. diœc. *Heidenselt* Wirtzb. diœc.
Zwalenheim & *Revenberg* Mogunt. d. *Blomenberg*
Paderb. diœcesis, *Meyen* Trevir. diœces. De *Cœ-*
nobio *Bodecensi* vid. *Notit. Episcopatus Davenir.* *Jor-*
annis Lindebornij p. 930. *Abbatissa Bodecenses* olim
 habuere suos *Marscalcos* è familia *Stoterei* *Dapifer-*
rum, *Camerarium* & *Pincernam*. Anno 1221 *Bodice*
 præfuit *Junta Abbatissa*. Anno 1313. ser. 3 post *Domi-*
nicam Indica, hæ *Vestales Bodecenses* simul vixisse
 leguntur: *Alheidis de Everstein Abbatissa*, *Alheidis*
de Emmere Preposita, *Elisabetha de Jutere Decana*,
Ermgardis Thesauraria, *Sophia de Assborg ex Dine-*
deneborg Celleraria, *Beatrix de Enehusi* *Mechtildis*
de Develde *Margareta de Lippia*, *Heidvrigis Mar-*
scalci, *Gertrudis de Essepe* *Cunigundis de Driborch*
Cunigundis de Dorchusen *Gertrudis de Dobenbergl*
Junta de Lippia, *Beatrix de Ermwordessen* *Hadevri-*
gis de Elen. *Hedevrigis Abbatissa* legitur quoq; in
 tabulis *Bodecensibus* anno & die carentibus. Anno
 1342 vixit *Bertoldus de Bodiken Miles*. Egregium te-
 stimonium sanctitatis *S. Meinulsi* extat heic in *Actis*
S. Heimeradi pag. 251 in fine. Reliquiæ *S. Meinulsi*
 plurimâ cum religione adservantur in *Cœnobio Bo-*
decensi, in quo præter *primarium tuteclari* *Sancti* *tes-*
tum V *Octobris*, celebratur etiam *festum Transla-*
tionis, & *Commemorationis*. *Templum* quoq; *pa-*
rochiale in *Dornhagen* quod est in *diœcesi Pader-*
bornensi

bornensi, S. Meinulpho est Sacrum. R. P. Christophorus Broverus hæc duo testimonia præmisit Vita S. Meinulphi à se editæ: primum est ex Martyrologio, nescio quo, ad diem V Octobris: Budice, Monasterio diœcesis Paderbornensis, S. Meinulphi Diaconi & Confess. Alterum ex Metropoli Alberti Krantz. lib. 1. c. 16: Meinulphus cum in Ecclesia Paderburnensi Archidiaconi fungitur officio, & locuples patrimonium exstructo in villa Bodekem Virginum Monasterio convertit in usum religionis, eâ fuit sanctimonia, ut & in vita & in morte multis clareret miraculis; & in catalogum SS. sit adscriptus. Festum ejus V Octobris peragunt Ab eodem C. Broverus subjungitur in fine hæc

Admonitio de S. Meinulphi Vita.

Hanc ad V. Octobris dedit Laurentius Surius, sed alio vultu. Gobelinum profitetur auctorem, eundemq. agnoscit Molanus. Sed non stylo tenus à Surio tantum mutata, sed interpolata quoque, seu ab alio Scriptore, seu interpretandi licentia. Ego, quod hujus vitæ specimen antiquum sese obtulit, Meinverco volui jungere, amputatis tamen, quas stellis notavi alienis ab historia digressionibus. Character sermonis tritum illud cacœiæ hes rhythmica locutionis habet; quod ingeniosè, ut putabant, isocolis & antistœchis efficiebant. Miracula studio prætermisimus; tum, quia apud Surium extant; tum quia brevitati hic consulendum putavimus. Scribit Kranzius l. 1. Metrop. c. 16, Budice Monasterium, collapsa Virginum disciplinâ, avorum suorum memoria Pontificis Max. auctoritate traditum Canonicis Regularibus, qui hodieque locum incolunt.